

VICEMINISTER-PRESIDENT EN VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN,
WONEN, STEDEN, INBURGERING, GELIJKE KANSEN, ARMOEDEBESTRIJDING EN SOCIALE ECONOMIE
VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIEN EN ENERGIE
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **De toekenning van steun voor lokale energieprojecten in het kader van Stroomversnelling.**

1. Context

In de conceptnota Vlaamse Energievisie die op 19 mei 2017 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, worden volgende 10 uitgangspunten beschreven.

1. *Vlaanderen blijft volop inzetten op energie-efficiëntie. Zowel de huishoudens, KMO's, grote industrie als de overheid doen een inspanning, de niet-verbruikte kWh is nog steeds de goedkoopste en de groenste.*
2. *Vlaanderen zet volop in op hernieuwbare energie. Energiebronnen zoals zon, wind en warmte (zoals geothermie, biomassa en biogas) blijven hun rol spelen voor en na 2020.*
3. *Nieuwe technologieën voor hernieuwbare productie worden onderzocht en gestimuleerd.*
4. *Vlaanderen zal een slim net en digitale meters uitrollen.*
5. *Er wordt onderzocht welke rol centrale en decentrale opslag in de toekomst kan of moet spelen.*
6. *Een mogelijke ondersteuning voor het energiebeleid zal tijdelijk en kosten-efficiënt zijn.*
7. *Het Vlaamse energiebeleid is erop gericht energiearmoede te vermijden.*
8. *De energietransitie moet ervoor zorgen dat onze bedrijven competitief blijven.*
9. *Het energiebeleid in Vlaanderen zorgt voor een stabiel kader waarin bestaande en nieuwe technologieën zich optimaal kunnen ontwikkelen.*
10. *De energietransitie moet het product zijn van een intensieve samenwerking tussen de bevolking, ondernemingen en de overheid.*

Verder in de conceptnota voor een Vlaamse Energievisie wordt nogmaals aandacht besteed aan het belang van co-creatie en het laten groeien van de energietransitie van onderuit, via lokale projecten :

“De energietransitie kan niet enkel worden getrokken door de overheid en de energiesector. Het gaat om een systeemtransitie wat betekent dat ook de inzet en het engagement van burgers en bedrijven nodig is om deze transitie tot een goed einde te kunnen brengen. Samenwerking en co-creatie met de verschillende stakeholders moet hierbij centraal staan. Samenwerkingsverbanden tussen overheden en investeerders en/of verenigingen van burgers zorgen ervoor dat de energietransitie via lokale projecten van onderuit gestalte en dynamiek krijgt.

Door het bundelen van kennis, middelen en expertise kunnen de diverse uitdagingen beter en doelgerichter worden aangepakt. Door samenwerking kan informatie ook sneller worden uitgewisseld en wordt overlapping/dubbelwerk vermeden.”

Voorliggende nota geeft verdere invulling aan uitgangspunt 10 en aan het creëren van dynamiek voor de energietransitie door het ondersteunen van lokale projecten.

De steden en gemeenten zullen in belangrijke mate bepalen of de energietransitie die wij moeten realiseren al dan niet zal lukken. De Vlaming heeft veel vertrouwen in zijn lokaal bestuur. De steden en gemeenten spelen daarom een cruciale rol in het sensibiliseren, mobiliseren, ontzorgen en begeleiden van de bevolking met het oog op investeringen in energie-efficiëntie, milieuvriendelijke energieproductie en elektrische mobiliteit.

Ook in de resolutie van het Vlaams Parlement van 23 november 2016 betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid wordt de rol die lokale overheden kunnen spelen sterk benadrukt. In de resolutie wordt expliciet aan de Vlaamse Regering gevraagd om de burgers, lokale besturen en bedrijven in een vroeg stadium actief te betrekken bij projecten rond hernieuwbare energie en verder in te zetten op participatie in projecten rond hernieuwbare energie omdat participatie en betrokkenheid het draagvlak voor projecten verhogen.

2. Lokale energieprojecten

Campagne Overall Stroomversnellers

In het voorjaar van 2018 werden alle Vlaamse steden en gemeenten opgeroepen om lokale energieprojecten in te dienen bij het Vlaams Energieagentschap binnen de thema's energie-efficiëntie, elektrische wagens en laadpalen, groene warmte en groene stroom. De ingediende projecten die voldeden aan de door de Vlaamse Regering opgelegde voorwaarden, werden tussen 28 juli en 7 oktober voorgelegd aan de inwoners van de steden en gemeenten. Indien 1% van de volwassen inwoners van de stad of gemeente hun stem uitbrachten op het portaal, kon de betrokken stad of gemeente aanspraak maken op een startkapitaal van maximaal €1 per inwoner.

Resultaten

De publiekscampagne overtrof veruit de vooropgestelde doelstellingen. Maar liefst 167 gemeenten dienden in totaal 406 lokale energieprojecten in. Uiteindelijk brachten 40.229 Vlamingen hun stem uit via het webportaal en behaalden 149 steden en gemeenten hun doelstelling om minstens 1% van hun volwassen inwoners te laten stemmen op een van de ingediende projecten. Tot 31 december 2019 krijgen deze 149 lokale besturen de tijd om aan het Vlaams Energieagentschap te melden welke van de ingediende projecten via het verworven startkapitaal gesubsidieerd zullen worden. Het startkapitaal mag toegewezen worden aan één enkel project, of verdeeld worden over meerdere projecten. Eind februari was voor 37 gemeenten de opmaak van het ministerieel besluit voor de toekenning van het startkapitaal vanuit de Vlaamse begroting afgerond.

Elke Vlaamse gemeente kan tussen 11 maart en 30 april 2019 lokale energieprojecten indienen bij VEA. Het ter beschikking gestelde budget moet worden besteed aan de concrete realisatie van de gekozen lokale energieprojecten.

De subsidie wordt beperkt tot maximaal 75% van de investeringskost (na aftrek van mogelijke andere Vlaamse subsidies, groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten of REG-premies)

per gekozen lokale energieproject. Voor zover Europese staatssteunregels van toepassing zijn, wordt de subsidie per gekozen lokale energieproject beperkt tot het maximale toegelaten bedrag en bedraagt deze nooit meer dan 75% van de investeringskost (na aftrek van andere Vlaamse subsidies, groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten of REG-premies).

Wat de inhoud van de lokale energieprojecten betreft, hebben de lokale besturen veel keuzevrijheid, zolang het maar om een lokaal project gaat dat betrekking heeft op minstens 1 van de volgende subthema's:

- energie efficiëntie;
- hernieuwbare energie;
- elektrische mobiliteit (wagens, laadpalen).

Enkel projecten in de eigen gemeente komen in aanmerking.

Het door de Vlaamse overheid ter beschikking gestelde budget aan de lokale besturen als volgt:

- Project met focus op energie-efficiëntie, groene warmte of elektrische mobiliteit (of combinaties): maximaal 1 euro per inwoner
- Project met focus op energiebesparing (minstens 60% van de investeringskost na aftrek van mogelijke andere Vlaamse subsidies, groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten of REG-premies) en hernieuwbare energie is voorzien: maximaal 1 euro per inwoner

Technologie 1	2 ^e Technologie?	Technologie 2	Subsidie
Energie-efficiëntie	optioneel	Groene warmte of elektrische mobiliteit	Maximaal 1 euro/ inwoner
Groene warmte	optioneel	Energie-efficiëntie of elektrische mobiliteit	
Elektrische mobiliteit	optioneel	Energie-efficiëntie of groene warmte	
Hernieuwbare Energie (incl. groene stroom)	Noodzakelijk	Energiebesparing	maximaal 1 euro/ inwoner

Indien een lokaal bestuur meerdere projecten wenst te ondersteunen, dan kunnen er meerdere ingediend worden. Doel is dat eerst elke gemeente met een project aan de beurt komt, daarna volgt een tweede ronde waarbij de andere projecten door VEA beoordeeld worden. Indien elke gemeente een project indient dan zal er een pro rata verdeling zijn.

Het lokale bestuur zal de verwachte CO₂ besparing per projectvoorstel berekenen.

Het Vlaams Energieagentschap zal een generiek draaiboek ontwikkelen dat lokaal kan worden gebruikt. Het uitgangspunt is om als doelstelling te hebben dat zoveel mogelijk projectenvoorstellen geselecteerd worden die zoveel mogelijk CO₂ besparen in de non-ETS sector, zonder de keuzevrijheid van de lokale besturen of burgers te beperken. Voorbeelden van mogelijk projectvoorstellen kunnen zijn:

- LED-ificatie openbare verlichting (cf. 'Adopteer een straatlamp' in Halle).
- Warmtepomp/zonneboiler voor het gemeentelijk zwembad
- Hoogrendementsbeglazing in schoolgebouwen
- HVAC-systeem renoveren in bibliotheek
- Relighting sporthal
- WKK voor het woonzorgcentrum (cf. Woonzorgcentrum Sint-Barbara Brugge, 152.000€)
- Elektrische laadpaal in gemeente
- Elektrische deelwagens voor burgers (cf. Sint-Truiden)
- Slimme apparaten en slimme meters voor energie management in school
- Isolatie lokalen jeugdvereniging

Qua financieel instrument zal worden gewerkt met facultatieve subsidies aan gemeentebesturen. Voor de subsidies richting de steden Antwerpen en Gent, die het drempelbedrag van 250.000 euro mogelijk overschrijden, zullen besluiten van de Vlaamse Regering worden opgemaakt conform artikel 7, 2° van het BVR van 25 juli 2014.

Het Vlaams Energieagentschap zal controleren of voldaan wordt aan de in deze nota opgelegde voorwaarden voor projecten. Ze legt de voorwaarden vast op welke manier de lokale besturen moeten rapporteren.

3. Weerslag van het voorstel op de begroting van de Vlaamse overheid

In het Vlaams Klimaatfonds werd voor de periode 2016-2019 25 miljoen euro voor initiatieven ter ondersteuning van het lokaal energiebeleid voorzien (wijkrenovatie, energie efficiëntie, hernieuwbare energie, ...).

Als onderdeel van dit voorbehouden budget van 25 miljoen euro, wordt een budget van 6.031.288 euro overgedragen van het Vlaams Klimaatfonds naar het Energiefonds voor het hierboven beschreven project.

Wat betreft het Klimaatfonds werd eerder bepaald dat de inkomsten van het Fonds kunnen worden aangewend voor

- De uitvoering van intern Vlaams klimaatbeleid met het oog op het behalen van de Vlaamse broeikasgasemissiereductiedoelstellingen;
- De uitvoering van het Vlaamse beleid inzake de flexibiliteitsmechanismen van het Protocol van Kyoto of zoals uitgewerkt in Europese of internationale wetgeving of akkoorden;
- De uitvoering van Vlaamse bijdrage(n) in het kader van de internationale steun aan ontwikkelingslanden in hun strijd tegen klimaatverandering in overeenstemming met de beslissingen van de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC);
- De remediëring van competitiviteitsverlies bij de Vlaamse bedrijven ten gevolge van Europees of internationaal klimaatbeleid;
- Alle beleidskosten die verband houden met de voorbereiding, organisatie of bijdragen in het kader van klimaatveilingen.

Ter uitvoering hiervan is voor het Fonds, in afwijking van het Rekendecreet, toegestaan om middelen te storten richting begrotingsfondsen binnen de Vlaamse overheid, én worden deze begrotingsfondsen gemachtigd om deze middelen te ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

De financiering voor de concrete ondersteuning van de gekozen lokale energieprojecten zal vervolgens aangerekend worden op het Energiefonds. De beschikbare middelen kunnen binnen elke gemeente enkel worden aangewend voor de concrete realisatie van de lokale energieprojecten. Er zal vanuit het lokale niveau ook een financiële bijdrage worden gevraagd om de realisatie van de lokale energieprojecten mogelijk te maken.

4. Advies van de Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 25 februari 2019 en is toegevoegd als bijlage 1.

5. Akkoord van Begroting

Het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting op 26 februari 2019 is toegevoegd als bijlage 2.

6. Weerslag van het voorstel op de lokale besturen

Indien de uitdaging in elke gemeente slaagt, betekent dit een totaal bijkomend budget van 6.031.288 euro voor de lokale besturen.

7. Weerslag van het voorstel op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten

Het voorstel heeft geen impact op het personeelsbudget en personeelsbestand van het Vlaams Gewest.

8. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist om een budget van 6.031.288 euro toe te kennen voor de realisatie van lokale energieprojecten, door overdracht vanuit het Vlaams Klimaatfonds naar het Energiefonds. De middelen die niet vastgelegd zijn op 31 december 2019 worden terug overgedragen naar het Vlaams klimaatfonds.

Vlaams viceminister-president en minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Wonen, Steden, Inburgering, Gelijke Kansen, Armoedebestrijding en Sociale Economie.

Liesbeth HOMANS

Vlaams minister van Financiën, Begroting en Energie

Lydia PEETERS

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Koen Van den Heuvel